

Studieplan for Bachelorstudium i regnskap og revisjon (2018–2021)

Fakta om programmet

Studiepoeng: 180

Studiets varighet: 3 år

Undervisningsspråk: Norsk

Studiested: Halden

Innholdsfortegnelse

- Informasjon om studiet
- Hva lærer du?
- Opptak
- Oppbygging og gjennomføring
- Studieopphold i utlandet
- Jobb og videre studier
- Studieplanen er godkjent og revidert
- Studiemodell

Informasjon om studiet

Bachelorstudiet i regnskap og revisjon bygger på følgende forskrifter og retningslinjer:

- Forskrift om rammeplan for bachelor i regnskap og revisjon av 27. juni 2012
- Forskrift om endring i forskrift om rammeplan for bachelor i regnskap og revisjon av 16. juli 2013
- Nasjonale retningslinjer, fastsatt av Nasjonalt råd for økonomisk-administrativ utdanning (NRØA) den 21. mai 2012.

Hva lærer du?

Grad/tittel ved bestått studium

Fullført og bestått studium gir graden *Bachelor i regnskap og revisjon*.

Studiets læringsutbytte

Etter oppnådd 3-årig bachelorgrad i regnskap og revisjon, har kandidaten følgende samlede læringsutbytte, i form av kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

- Kandidaten har bred kunnskap i bedriftsøkonomisk analyse.
- Kandidaten har bred kunnskap om sentrale temaer, teorier, problemstillinger, prosesser, verktøy og metoder innen regnskap og revisjon.
- Kandidaten har grunnleggende kunnskaper i metodefag, administrasjonsfag og samfunnsøkonomiske fag.
- Kandidaten har kunnskap om fagets egenart og historie, samt fagets, revisors og regnskapsførers rolle i samfunnet. Kandidaten har kjennskap til ulike revisjonsbehov og revisjonsordninger i privat og offentlig sektor.
- Kandidaten kjenner til forsknings- og utviklingsarbeid innenfor eget fagfelt, samt relevante metoder og arbeidsmåter innenfor fagene.
- Kandidaten kan oppdateres i kunnskap innenfor fagfeltet, både gjennom informasjonssinnhenting og kontakt med fagmiljøer og praksis.

Ferdigheter

- Innen praktiske og teoretiske problemstillinger i finansiell revisjon, regnskap, skatte- og avgiftsrett og rettslære, kan kandidaten
anvende analysemetoder
anvende relevante resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid
anvende annen relevant kunnskap, og
begrunne sine valg
- Kandidaten behersker sentrale og aktuelle metoder, teknikker og uttryksformer i regnskap og revisjon.
- Kandidaten kan på revisjons- og regnskapsoppdrag identifisere, planlegge og gjennomføre prosjekter og arbeidsoppgaver både selvstendig og i team.
- Kandidaten kan finne, vurdere, bruke og henviser til informasjon og fagstoff og framstille dette slik at det belyser en problemstilling.
- Kandidaten kan bidra til å synliggjøre ulike regelverks betydning og konsekvenser gjennom revisjonsberetning og annen rapportering.

Generell kompetanse

- Kandidaten har innsikt i miljømessige, samfunnsmessige og økonomiske konsekvenser av tjenester og løsninger innenfor sitt fagområde og kan sette disse i et samfunnsnyttig, etisk og bærekraftig perspektiv.
- Kandidaten kan formidle relevant faglig kunnskap til ulike målgrupper både skriftlig og muntlig.
- Kandidaten kan reflektere over egen faglig utøvelse, også i team og i en tverrfaglig sammenheng, og kan tilpasse den til den aktuelle arbeidssituasjon.
- Kandidaten kan bidra til utvikling av god praksis gjennom å delta i faglige diskusjoner innenfor fagområdet og dele sine kunnskaper og erfaringer med andre.
- Kandidaten kjenner til hvordan faget bedriftsøkonomi kan støtte opp under nytenkning, innovasjon og entreprenørskap.

Opptak

Generell studiekompetanse eller realkompetanse.

Oppbygging og gjennomføring

Studiets oppbygging og innhold

Alle studiets emner er obligatoriske, se studiemodell nedenfor.

Forkunnskapskrav

Metodekurs I: Grunnleggende matematikk og statistikk og Innføring i bedriftsøkonomisk analyse i første året må være bestått for å avlegge eksamener på noen av de videregående emnene i programmet. Mer detaljert informasjon finner du i den enkelte emnebeskrivelse.

Felles undervisning med bachelorstudiet i økonomi og administrasjon i de to første studieårene

De to første studieårene i det treårige bachelorstudiet i regnskap og revisjon er i store trekk identiske med høgskolens Bachelorstudium i økonomi og administrasjon (se egen studieplan). Det betyr at studenter kan søke overgang fra Bachelorstudiet i regnskap og revisjon til Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, og velge en av profileringene i dette studiet i det tredje året.

Felles obligatoriske emner med bachelorstudiet i økonomi og administrasjon

Bedriftsøkonomisk analyse

- Innføring i bedriftsøkonomisk analyse, 10 studiepoeng, 1. år
- Finansregnskap, 10 studiepoeng, 1. år
- Budsjettering og driftsregnskap, 10 studiepoeng, 1. år
- Finansiering og investering, 10 studiepoeng, 2. år

Administrasjonsfag

- Markedsføring og foretaksstrategi, 10 studiepoeng, 1. år
- Organisasjonsteori, 10 studiepoeng, 1. år
- Etikk og samfunnsansvar, 5 studiepoeng, 2. år

Samfunnsøkonomi

- Makroøkonomi, 10 studiepoeng, 2. år
- Mikroøkonomi med anvendelser, 10 studiepoeng, 2. år

Metode

- Metodekurs I: Grunnleggende matematikk og statistikk, 10 studiepoeng, 1. år
- Metodekurs II: Samfunnsvitenskapelig metode og anvendt statistikk, 10 studiepoeng, 2. år

Fordypningsemner, videregående regnskapfaglige emner og verdsettelse

- Videregående finansregnskap med teori, 10 studiepoeng, 2. år
- Offentlig regnskap og budsjettering, 5 studiepoeng, 2. år
- Regnskapsorganisering og regnskapsmessig verdsettelse, 10 studiepoeng, 2. år

Fordypningsemner med avsluttende revisoreksamen

- Revisjon, 15 studiepoeng, 3. år
- Årsregnskap, 15 studiepoeng, 3. år

- Skatte- og avgiftsrett, 15 studiepoeng, 3. år
- Rettslære, 10 studiepoeng, 3. år

Alle emner fra det første studieåret må være fullført og bestått for at studenten kan starte på profileringen i tredje studieår.

Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer

Undervisnings- og læringsformer:

Studieprogrammet benytter varierte organiserings- og læringsformer, som felles forelesninger og gruppearbeid i mindre grupper. Undervisnings- og arbeidsformer samt arbeidskrav og vurderingsformer er nærmere om talkt i de enkelte emnebeskrivelsene.

Studiet skal gi en praksisorientert høyere utdanning. Det betyr at fagstoffet har en klar forankring i relevant teori og aktuelle forskningsresultater, samtidig som utstrakt bruk av praktiske eksempler og case gir yrkesrelevant praksis.

Studentene har tilgang til løpende veiledning fra faglærer gjennom hele semesteret.

Institusjonen kan kreve at studenten har egen bærbar datamaskin.

Forberedende kurs i matematikk

I studiet er matematikk og statistikk grunnleggende metodefag. Ved starten av studiet mangler mange studenter den nødvendige forkunnskapene i matematikk. Det første studieåret starter derfor med undervisning i grunnleggende matematikk, der kunnskaper fra grunnskolen og videregående skole som er relevante for studiet, gjennomgås og friskes opp.

Kalkulator

Studenter som følger studieprogrammene Bachelorstudium i økonomi og administrasjon, Bachelorstudium i regnskap og revisjon og Bedriftsøkonomi årsstudium får bruke kalkulator under eksamen i flere av emnene. Følgende kalkulatorer er godkjentesom tillatt hjelpemiddel under eksamen:

- Texas Instrument BA II Plus
- Casio FC-100V

Etikk

I studiet står valg mellom alternativer sentralt, valg som krever etisk refleksjon og bevissthet om virksomhetens samfunnsmessige ansvar. Det gis undervisning i etikk og samfunnsansvar (corporate social responsibility). Her gis kunnskap om grunnleggende etiske prinsipper og trening i å anvende disse prinsippene på praktiske problemstillinger. Studentene skal også få en forståelse av hva det vil innebære for en virksomhet å ta samfunnsansvar. Etikk og samfunnsansvar inngår som et eget emne i studiets fjerde semester, og temaet behandles også i enkelte andre emner.

Bruk av biblioteket

Høgskolens bibliotek organiserer og bidrar til studentenes informasjonskompetanse, det vil si evnen til å søke etter, finne, evaluere og bruke relevant faglig informasjon. I tillegg til personlig service, får studentene bibliotekundervisning der målsettingen er at de skal kunne søke i norske og utenlandske informasjonskilder og kunne vurdere kvaliteten på informasjonen. Biblioteket tilbyr også undervisning i referanseteknikk.

Gjennom gruppearbeid, oppgaver og innleveringer blir studentene stimulert til aktivt å søke etter fagstoff og empiriske data i både bibliotek og på Internett. Bruk av dataverktøy som økonomisk og statistisk programvare er en integrert del av undervisningen.

Opplæring i akademisk skriving

Studentene får opplæring i akademisk skriving. Opplæringen gis i et videregående revisjonsemne i tilknytning til en innleveringsoppgave som studentene skal skrive.

Studentenes arbeidsinnsats

I et heltidsstudium er det forventet at studentene tar emner på til sammen 60 studiepoeng i løpet av ett år. Det kreves en arbeidsinnsats som i et normalt årsverk, i gjennomsnitt om lag 1680 timer per år.

Arbeidskrav

I mange emner inngår obligatoriske arbeidskrav som må være godkjent for å kunne fremstille seg til eksamen. Slike arbeidskrav kan være innleveringsoppgaver som må leveres innen gitte frister, tester, mappenelegg, m.v.

For nærmere informasjon, se den enkelte emnebeskrivelse.

Eksamen

Eksamensform er varierer fra emne til emne og omfatter blant annet obligatoriske innleveringsoppgaver, gruppearbeid med prosjektoppgaver, individuell skriftlig sluttexamen og hjemmeksamen. Studentene skal få tilbakemelding om faglig framgang og skal bli fulgt kontinuerlig opp i løpet av studiet.

Det benyttes graderte karakterer; A-F. Unntaksvis brukes vurderingsuttrykket Bestått/Ikke bestått. Dette fremgår av den enkelte emnebeskrivelse.

Det vises forøvrig til høskolens forskrifter og reglement for eksamen.

Plagiatkontroll/fusk:

Bacheloroppgaver skal til elektronisk plagiatkontroll. Andre emner og arbeidskrav kan bli gjenstand for plagiatkontroll. Besvarelser som er helt eller delvis identiske vil ikke bli godkjent. Helt eller delvis identiske besvarelser er å anse som forsøk på fusk. Se for øvrig forskrift om eksamen, studierett og grader ved Høgskolen i Østfold.

Praksis

Det er ikke knyttet veiledet praksis til dette studiet.

Forsknings- og utviklingsarbeid

Studiet skal gi en praksisorientert høyere utdanning. Det betyr at fagstoffet har en klar forankring i teori og aktuelle forskningsresultater, samtidig som utstrakt bruk av praktiske eksempler og case gir yrkesrelevant praksis. Det legges vekt på at fagpersonalets forskning og utviklingsarbeid skal være undervisningsrelevant og benyttes i undervisningen. Gjennom arbeidskravene trenes studentene i å anvende relevant teori i konkrete arbeidsoppgaver og utviklingsprosjekt.

Internasjonalisering

Deler av pensum er på engelsk. Noen forelesninger er på engelsk.

Evaluering av studiet

For å kunne tilby en aktuell og relevant utdanning av god kvalitet er vi avhengig av studentenes tilbakemeldinger og at de deltar i evaluering av studiene.

- Det gjennomføres hvert år en nasjonal studentundersøkelse blant 2. årsstudenter på alle bachelor- og masterprogram, i regi av NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen). Resultatene fra undersøkelsen publiseres i portalen Studiebarometeret.no.
- Høgskolen gjennomfører periodisk program evaluering.
- Det enkelte fagmiljø har ansvar å etablere faste og allment kjente evaluingsrutiner på emnenivå (kalt EVA3). Se emnebeskrivelser for detaljer.
- Alle lærere skal gjennomføre løpende evaluering av egen undervisning (EVA4). Det vil si at det legges til rette for en dialog med studentene om forbedring og utvikling av undervisnings- og læringskvaliteten.

Litteratur

Nærmere informasjon om pensum og litteratur gis i de enkelte emnebeskrivelser. Mangelæreboøker utkommer i reviderte utgaver først ved semesterstart. Vi prøver derfor å oppdatere litteraturen så tett opp mot forelesningsstart som mulig. Oppdatert litteratur foreligger kun i godkjente emnebeskrivelser.

Studieopphold i utlandet

Det er ikke tilrettelagt for utveksling i studieprogrammet.

Jobb og videre studier

Generelle yrkesmuligheter

Studiet følger en nasjonal rammeplan og et fullført studium gir et solid faglig grunnlag - både for arbeid som regnskapsfører, revisjonsmedarbeider i privat og offentlig sektor, og for å ta en masterutdanning i regnskap og revisjon for å bli statsautorisert revisor. Studiet kvalifiserer dessuten til å kunne jobbe som oppdragsansvarlig for revisjon av årsregnskap i kommunale virksomheter.

Etter fullført studium og to års godkjent praksis, kan kandidatene søke Finanstilsynet om å få bruke tittelen "autorisert regnskapsfører".

Videre utdanning

Studiet kvalifiserer for videre studier på mastergradsnivå ved andre høyskoler og universiteter i Norge og utlandet. Læresteder som tilbyr masterstudium i regnskap og revisjon publiseres på nettportalen www.utdanning.no

Studieplanen er godkjent og revidert

Studieplanen er godkjent

Dekan Trond Hammervoll, 28. mars 2018

Studieplanen gjelder for

Studieplanen gjelder for perioden 2018 - 2021.

Studieprogramansvarlig

Fakultet for informasjonsteknologi, ingeniørfag og økonomi.
Programkoordinator Mehtap A. Eklund

Studiemodell

Denne studiemodellen har en ny utforming. [Fortell oss hva du synes om den](#)

Høst 2018

Obligatoriske emner

SFB10711 · Del 1 av 2
Metodekurs I: Grunnleggende matematikk og statistikk

SFB10413 · Del 1 av 2
Finansregnskap

SFB10314
Innføring i bedriftsøkonomisk analyse

10 stp

SFB10502
Markedsføring og foretaksstrategi Emneside mangler

10 stp

Vår 2019

Obligatoriske emner

SFB10711 · Del 2 av 2
Metodekurs I: Grunnleggende matematikk og statistikk

10 stp

SFB10413 · Del 2 av 2
Finansregnskap

10 stp

SFB10106
Organisasjonsteori

10 stp

SFB10613
Budsjettering og driftsregnskap

10 stp

Høst 2019

Obligatoriske emner

SFB12016
Metodekurs II: Samfunnsvitenskapelig metode og anvendt statistikk

10 stp

SFB10916
Makroøkonomi

10 stp

SFB14515
Videregående finansregnskap med teori

10 stp

Vår 2020

Obligatoriske emner

SFB14216
Offentlig regnskap og budsjettering

5 stp

SFB10816
Mikroøkonomi med anvendelser

10 stp

SFB11016 Finansiering og investering	10 stp
SFB17013 Etikk og samfunnsansvar	5 stp
SFB14615 Regnskapsorganisering og regnskapsmessig verdsettelse	10 stp

Innføring i skattetrett. Valgfritt tilleggsemne

SFB11714 Innføring i skatterett	10 stp
------------------------------------	--------

Høst 2020

Obligatoriske emner

SFBR11013 Skatte- og avgiftsrett	15 stp
SFBR10013 · Del 1 av 2 Rettslære	
SFBR12013 · Del 1 av 2 Revisjon	
SFBR13015 · Del 1 av 2 Årsregnskap	

Vår 2021

Obligatoriske emner

SFBR10013 · Del 2 av 2 Rettslære	10 stp
SFBR12013 · Del 2 av 2 Revisjon	15 stp
SFBR13015 · Del 2 av 2 Årsregnskap	15 stp

Emner som ikke er tatt med

Emnesiden finne ikke

– SFB10502 2018h

SFB10711 Metodekurs I: Grunnleggende matematikk og statistikk (Høst 2018–Vår 2019)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Bjørnar Karlsen Kivedal

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Anbefalte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon
- bachelorstudiet i regnskap og revisjon
- bedriftsøkonomi, årsstudium

Metodekurs I, grunnleggende matematikk og statistikk - **deleksamen i matematikk** (eller tilsvarende) må være fullført og bestått for å kunne gå opp til eksamen i:

- Metodekurs II: Samfunnsvitenskapelig metode og anvendt statistikk
- Makroøkonomi

Metodekursl, grunnleggende matematikk og statistikk (eller tilsvarende), må være fullført og bestått for å kunne gå opp til eksamen i

- Finansiering og investering
- Mikroøkonomi med anvendelser

Metodekursl, grunnleggende matematikk og statistikk (eller tilsvarende) må være fullført og bestått for å starte på profilering i tredje studieår.

Anbefalte forkunnskaper

Det forutsettes at studentene har god kompetanse i matematikk fra grunn- og videregående skole.

Undervisningssemester

1. og 2. semester (høst og vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Studenten har

- kunnskaper i matematikk som kan anvendes på problemstillinger innen bedrifts- og samfunnsøkonomi
- utviklet evne til logisk og analytisk tenkning
- grunnleggende kunnskaper i sannsynlighetsregning og statistikk.?

Innhold

Emnet er inndelt i to tema: matematikk og statistikk.

Matematikk:

Funksjoner i en variabel: Funksjonsbegrepet, polynomfunksjoner, rasjonale funksjoner, asymptoter.

Derivasjon og funksjonsanalyse: Grenser, kontinuitet, derivasjonsregler, enkle og sammensatte funksjoner, kjerneregler, elastisitetberegninger.

Anvendelse av derivasjon: Maksimums- og minimumsproblemer, funksjonsdrøfting.

Ekspontial og logaritmefunksjonen: Tallet e , naturlig logaritme, derivasjon og drøfting av eksponential og logaritmefunksjoner. Aritmetiske og geometriske rekker.

Funksjoner av flere variable: Partiellderiverte, stasjonære punkter. Maksimums- og minimumsproblemer med to variabler, med og uten bibetingelser.

Beskrivende statistikk:

Beliggenhetsmål, spredningsmål, frekvensfordelinger, grafiske framstillinger.

Sannsynlighetsregning og kombinatorikk: Sannsynlighetsbegrepet, sannsynlighetsmodeller, regning med sannsynligheter, betingede sannsynligheter.

Diskrete tilfeldige variable.

Beregning av forventning og varians: Binomisk fordeling, hypergeometrisk fordeling, Poisson fordelingen med mer. Kontinuerlige tilfeldige variable.

Normalfordeling/normaltilnærning, t-fordeling. Estimering. Hypotesetesting.

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger, gruppearbeid, veiledning. Ferdighetstrening er svært sentralt, hvor målet er å få studenten til å se på matematikk og statistikk som et verktøy.

Undervisningen starter med et intensivt forberedende kurs i grunnleggende matematikk der kunnskaper fra grunnskolen og videregående skole som for studiet gjennomgås og friskes opp.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 280 timer på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Følgende arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen:

- To innleveringer i høstsemesteret (matematikk); en individuell og en i gruppe på maks fire studenter (kan også leveres individuelt). Innleveringene må være godkjent før studenten kan fremstille seg til deksam en 1 i emnet.
- To innleveringer i vårsemesteret (statistikk); en individuell og en i gruppe på maks fire studenter (kan også leveres individuelt). Innleveringene må være godkjent før studenten kan fremstille seg til deksam en 2 i emnet.

Eksamen

Eksamen består av to individuelle, skriftlige deksamener

Deksam en 1: Individuell, skriftlig fire timers eksamen i matematikk i slutten av høstsemesteret (teller 50 % av samlet karakter i emnet)

Tillatte hjelpemidler ved deksam en 1: godkjent kalkulator og formelsamling vedlagt oppgaven.

Deksam en 2: Individuell, skriftlig fire timers eksamen i statistikk i slutten av vårsemesteret (teller 50 % av samlet karakter i emnet)

Tillatte hjelpemidler ved deksam en 2: godkjent kalkulator og formelsamling vedlagt oppgaven.

Karakterregel A-F benyttes for begge deksam ener. Begge deksam ener må være bestått for å få karakter i emnet.

Det gis én samlet karakter i emnet etter karakterregel A-F.

Ved ny og utsatt eksamen kan hver deksam en tas på nytt.

Sensorordning

En intern og en ekstern sensor, eller to interne sensorer.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering. Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Lokalt utvalg for utdanningskvalitet (LUKU) følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 20.12.2017.

Høst:
Som mervoll, Dag E. (2012 eller nyere utgave). *Matematikk for økonomifag, 3. utgave*. Oslo: Gyldendal akademisk. Kapittel 1-8.

Vår:
Ubøe, Jan (2015 eller nyere utgave): *Statistikk for økonomifag, 5. utgave*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Alt materiale som publiseres på høgskolens læringsplattform og/eller deles ut i forelesninger er også pensum.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 02:54:45

SFB10413 Finansregnskap (Høst 2018–Vår 2019)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Asbjørn O. Pedersen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon
- bachelorstudiet i regnskap og revisjon
- bedriftsøkonomi, årsstudium

Emnet må være fullført og bestått for å starte på profilering i tredje studieår.

Undervisningssemester

1. og 2. semester (høst og vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Studenten er selv i stand til å føre et enkelt regnskap. Han/hun kan videregjøre rede for finansregnskapets innhold, regnskapsprinsipper og vurderingsregler, og kan analysere og vurdere en bedrifts økonomiske resultat og stilling.

Studenten:

- har grunnleggende kunnskaper om formålet med og føring av et finansregnskap
- kan bokføre de mest vanlige transaksjoner; herunder merverdiavgift
- har forståelse for begrepene utgifter, kostnader, utbetalinger, inntekter og innbetalinger, samt beholdninger, og kan foreta vanlige periodiseringsposter (også for lønn, feriepenge og arbeidsgiveravgift)
- kjenner til standard kontoplan
- kan forklare sammenhenger mellom transaksjoner og deres påvirkning på et resultat og balanse
- kan foreta årsoppgjør med enkle årsoppgjørsposter og disponering av overskudd i enkeltpersonforetak og aksjeselskaper
- kan stille opp et gruppert resultat og balanse i samsvar med regnskapslovens bestemmelse
- har innsikt i finansregnskapets oppbygging og rammebetingelser
- kan gjøre rede for regnskapet som informasjonskilde og ha forståelse for regnskapsprinsipper og rapporteringskrav
- kan behandle sentrale regnskapsmessige mål- og vurderingsproblemer
- kan utarbeide kontantstrømoppstilling
- kan gjennomføre tilrettelegging og korrigering av regnskapstall for analyseformål
- kan beregne sentrale nøkkeltall i forbindelse med en regnskapsanalyse og gjøre en vurdering av en bedrifts lønnsomhet, likviditet, finansiering og soliditet

Innhold

- Regnskapets oppbygging, standardkontorammeg og -plan
- Krav til regnskapet og regnskapet som informasjonskilde
- Grunnleggende regnskapsprinsipper og god regnskapskikk
- Registrering av forretningstransaksjoner
- MVA, arbeidsgiveravgift, skattetrekk og skattebetaling
- Avskrivninger, øvrige periodiseringer og avsetninger
- Presentasjon av resultat og balanse etter regnskapsloven
- Lov og regler knyttet til verdsetting av eiendeler og gjeld, inntekter og kostnader
- Kontantstrømoppstillingen
- Sammenhengen mellom regnskap og skatt
- Regnskapsanalyse og nøkkeltallsanalyse av lønnsomhet, likviditet, finansiering og soliditet
- Budsjettering

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger, ferdighetstrening, gruppearbeid, veiledning. Studentene skal aktivt bruke Sticos Oppslag og læreVisma eAccounting

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 280 timer i alt på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Studenten må i løpet av semesteret levere inn og få godkjent to oppgaver som løses som gruppearbeid.

- Den ene oppgaven skal være rettet inn mot bokføring, og besvarelsen er et hjelpemiddel til deksam en 1. Arbeidskravet skal leveres i Visma eAccounting eller i regneark.
- Den andre oppgaven skal være rettet inn mot vurdering med analyse, og besvarelsen er et hjelpemiddel til deksam en 2.

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan frem stille seg til eksamen.

Eksamen

Eksamen består av to individuelle, skriftlige deksam en er

Deksam en 1: Individuell skriftlig fire timers eksamen i bokføring i slutten av høstsemesteret (teller 50 %).

Hjelpem idler: Godkjent kalkulator og godkjent hjelpem iddel hefte (sel litteratur).

Deksam en 2: Individuell skriftlig fire timers eksamen i vurdering med analyse i slutten av vårsemesteret (teller 50 %)

Hjelpem idler: Godkjent kalkulator, godkjent hjelpem iddel hefte (sel litteratur) og oppgave til arbeidskrav.

Karakterregel A-F benyttes for begge deksam en er. Begge deksam en er må være bestått for å få karakter i em net.

Det gisen sam let karakter i em net etter karakterregel A-F.

Ved nyeksamen trenger studenten bare å ta opp den deksam en som ikke er bestått.

Sensorordning

En intern og en ekstern sensor, eller to interne sensorer.

Evaluer ing av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærere og gjennom skriftlig emneevaluering.

Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Lokalt utvalg for utdanningskvalitet (LUKU) følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 4.12.2017. Det kan komme endringer før semesterstart.

Asbjørn O. Pedersen, Kjell Gunnar Hoff, med bidrag av Terje Voldsund og Svein Kolstad Hansen: Grunnleggende regnskap 1, 3. utgave (Universitetsforlaget 2016).

Grunnleggende regnskap 2 - Analyse av finansregnskapet av Kjell Gunnar Hoff og Asbjørn O. Pedersen med bidrag av Nils Sanne, 2. utgave, Universitetsforlaget.

Alt materiale som publiseres på høgskolens læringsplattform er også pensum.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 02:54:44

SFB10314 Innføring i bedriftsøkonomisk analyse (Høst 2018)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Fakultet for informasjonsteknologi, ingeniørfag og økonomi

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Trond Winther

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- bedriftsøkonomi årsstudium
- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon
- bachelorstudiet i regnskap og revisjon

Innføring i bedriftsøkonomisk analyse (eller tilsvarende) må være fullført og bestått for å kunne gå opp til eksamen i:

- Metodekurs II
- Makroøkonomi
- Finansiering og investering
- Mikroøkonomi med anvendelser

Innføring i bedriftsøkonomisk analyse (eller tilsvarende) må emnet være fullført og bestått for å starte på profilering i tredje studieår.

Undervisningssemester

- Bedriftsøkonomi, årsstudium: 1. semester (høst)
- Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon: 1. semester (høst)
- Bachelorstudiet i regnskap og revisjon: 1. semester (høst)

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten

- har kjennskap til økonomifunksjonens rolle i bedriften og kunne drøfte de grunnleggende trekkene ved økonomisk styring av bedriften, herunder budsjettering og rapportering (regnskap)
- forstår og bruker bedriftsøkonomisk terminologi
- kjenner godt kostnadsbegrepet og har god forståelse for kostnaders variabilitet
- kjenner ulike markedsformer og sammenhengen mellom pris, tilbud og etterspørsel
- har kunnskaper om ulike prinsipper for produktkalkulasjon
- har kunnskap om enkle investeringsanalyser og ulike finansieringskilder
- kan gjøre egne vurderinger og etter bedriftsøkonomiske prinsipper treffe beslutninger på kort og lang sikt

Ferdigheter

Kandidaten

- kan gjennomføre bedriftsøkonomiske analyser basert på det innlærte modellapparatet og for bedrifter i forskjellige bransjer, herunder lese regnskap og utarbeide relevante nøkkeltall
- kan utarbeide kalkyler etter selvkost- og bidragsprinsippet
- kan gjennomføre enkle analyser av optimale produktvalg i situasjoner med begrenset ressurstilgang (flaskehals)
- kan analysere enkle investeringsprosjekter basert på nåverdi- og internrentemetoden
- kan gjennomføre kostnad-resultat-volum-analyser
- kan drøfte og regne på optimale tilpasninger i ulike markedsituasjoner, herunder elastisiteter og kostnads- og profittoptimum
- kan utvikle egne modeller i regneark for å løse de bedriftsøkonomiske problemstillingene nevnt ovenfor

Generell kompetanse

Kandidaten

- har utviklet forståelse for bedriften, bedriftens mål og dens plass i det økonomiske systemet
- har utviklet grunnleggende ferdigheter i bruk av regneark
- kan gjennomføre og presentere grunnleggende økonomiske analyser - selvstendig og i samarbeid med andre
- kan vise evne til kritisk tenkning og refleksjon over eget og andre studenter arbeid

- formulere og diskutere faglige problemstillinger

Innhold

- Introduksjon i bruk av regneark
- Grunnleggende regnskap
- Kostnader og inntekter
- Markedsformer og tilpasninger
- Kalkulasjon
- Kort om driftsregnskap
- Budsjettering
- KRV-analyse
- Produktvalg og -tilpasninger
- Enkel investeringsanalyse.

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger og arbeid i grupper. Bruk av dataverktøy i arbeidet med bedriftsøkonomiske problemstillinger.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 280 timer i alt på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

En innlevering (gruppearbeid eller individuelt) må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Gjennom innleveringsoppgaven skal studenten også vise sin kompetanse i bruk av elektroniske hjelpemidler (regneark og tekstbehandling).

Eksamen

Individuell skriftlig firetimers eksamen.

Hjelpemidler: Godkjent kalkulator.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

En intern og en ekstern sensor, eller to interne sensorer.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering.

Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Lokalt utvalg for utdanningskvalitet (LUKU) følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 08.12.2015. Det kan komme endringer før semesterstart.

Winther, Trond m.fl. (2013). Grunnleggende bedriftsøkonomi, 3. utgave, Oslo: Gyldendal (eller nyere).

Alt materiale som publiseres på høgskolens læringsplattform og/eller deles ut i forelesninger er også pensum.

Støttelitteratur:

En 'Guide' til Microsoft Office, for eksempel 'IT-Guiden', Økonomiforlaget.

Nettsiden til læreboka: www.gyldendal.no/bedanalyse.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 02:54:44

SFB10106 Organisasjonsteori (Vår 2019)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Søren Wenstøp

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- bedriftsøkonomi, årsstudium
- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon
- bachelorstudiet i regnskap og revisjon
- bachelorstudiet i informasjonssystemer

Emnet må være fullført og bestått for å starte på profilering i tredje studieår.

Undervisningssemester

- Bedriftsøkonomi, årsstudium: 2. semester (vår)
- Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon: 2. semester (vår)
- Bachelorstudiet i regnskap og revisjon: 2. semester (vår)

- Bachelorstudiet i informasjonssystemer: 4. semester (vår)

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten:

- kan forstå de vesentligste teoribidrag innen faget organisasjonsteori og sammenhengen mellom disse.
- har innsikt i muligheter og problemstillinger en organisasjon kan stå overfor med hensyn til effektiv utnyttelse av IKT

Ferdigheter

Studenten:

- kan sesammenhengen mellom teoribruk og hvordan den kan benyttes på praktiske problemstillinger.
- har utviklet evne til å hente inspirasjon fra ulike fagfelt.

Generell kompetanse

Studenten:

- har kunnskap om etiske aspekter ved organisasjonsteorien.

Innhold

- Historikk og utviklingstrekk sett fra et makroperspektiv.
- Organisasjonsteoretiske perspektiver.
- Organisasjonsstruktur (formelle og uformelle trekk).
- Organisasjonsformer og organisasjonsdesign.
- Organisasjonskultur.
- Organisasjonsformer og dens omgivelser - avhengighet og strategi.
- Interesser og makt.
- Grunnleggende prosesser knyttet til målsettinger, beslutninger, informasjon og kommunikasjon.
- Ledelse og lederskapsteorier.
- Intellektuell kapital.
- Mellom menneskelige relasjoner - kognitive og sosiale prosesser.
- Motivasjon.
- Læring på individ- og organisasjonsnivå.

Eksemplene vil i stor grad bli hentet fra den internasjonale arena.

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger, pensumlesing, gruppearbeid, veiledning. Det legges særlig vekt på gruppearbeid for å fremme læring i interaktive team. Det gis tilbakemelding på læringsprosessen underveis.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 280 timer i alt på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

En innleveringsoppgave som gruppearbeid må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell, skriftlig firetimers eksamen.

Ingen hjelpemidler til eksamen.

Karakterregel: A - F.

Sensorordning

En intern og en ekstern sensor, eller to interne sensorer.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærere og gjennom skriftlig emneevaluering. Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Lokalt utvalg for utdanningskvalitet (LUKU) følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 2.12.2016. Det kan komme endringer før semesterstart.

Ettersom organisasjoner i dag må forholde seg til globalisering og internasjonalisering, og det meste av forskningen i faget publiseres på engelsk, kan noe av pensum samt tilleggslitteratur og artikler være på engelsk.

Obligatorisk:

Jacobsen, Dag Ingvar og Jan Thorsvik (2013). *Hvordan organisasjoner fungerer*. 4. utgave Bergen: Fagbokforlaget. ISBN 9788245014457

Alt materiale som publiseres på høgskolens læringsplattform og/eller deles ut i forelesninger er også pensum.

Vitenskapelige artikler og annet materiale som gjøres tilgjengelig i løpet av semesteret.

Supplerende litteratur:

Hatch, Mary Joewith Ann L. Cunliffe (2013). *Organization Theory: Modern, Symbolic, and Postmodern Perspectives*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press. 350 s.

SFB10613 Budsjettering og driftsregnskap (Vår 2019)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Fakultet for informasjonsteknologi, ingeniørfag og økonomi

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Trond Winther

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Anbefalte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon
- bachelorstudiet i regnskap og revisjon
- bedriftsøkonomi, årsstudium

Emnet må være fullført og bestått for å starte på profilering i tredje studieår.

Anbefalte forkunnskaper

Bygger på emner fra første semester:

- Innføring i bedriftsøkonomisk analyse, 10 stp

- Finansregnskap, 10 stp

Undervisningssemester

2. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har:

- dybdekunnskap om ulike modeller for driftsregnskap
- kunnskap i å foreta lønnsomhetsanalyser basert på aktivitetskostnader og hvor kostnadene relevans er tema.
- kunnskap om budsjetter
- kunnskap om driftsregnskap
- kunnskap om lønnsomhetsanalyser

Ferdigheter

Studenten:

- har forståelsen for driftsregnskapsmodeller
- kan sette opp et driftsregnskap
- kan utføre og drøfte ulike lønnsomhetsanalyser og vurderingsproblemer i forhold til driftsregnskapsmodeller
- kan aktivt bruke økonomisk styring av virksomheten ved hjelp av budsjetter og regnskap
- kan sette opp resultat, balanse og likviditetsbudsjetter

Generell kompetanse

Studenten:

- kan bidra med økonomifaglig kunnskap i bedriftens drift
- kan kritisk vurdere en kalkulasjon, driftsregnskap og budsjettinformasjon
- kan arbeide selvstendig og i samarbeid med andre i prosjektgrupper
- kan diskutere konstruktivt faglige problemstillinger
- kan forfatte et selvstendig skriftlig arbeid i gruppe eller individuelt

Innhold

- Mål- og økonomistyring
- Ulike modeller for driftsregnskap, herunder driftsregnskap basert på kostnadsstandarder
- Just in Time og beholdningskontroll
- Akalkulasjon og analyser
- Relevante kostnader og beslutningsproblemer knyttet til lønnsomhetsanalyser

- Prissetting
- Budsjettering av resultat, likviditet og balanse
- Desentralisering og prestasjonsmåling

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger, oppgaveløsning, gruppearbeid og veiledning.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 280 timer i alt på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

En innlevering (gruppearbeid eller individuelt) må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell, skriftlig firetimers eksamen.

Hjelpemidler: godkjent kalkulator.

Karakterregel: A - F.

Sensorordning

En intern og en ekstern sensor, eller to interne sensorer.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærere og gjennom skriftlig emneevaluering. Resultatene behandles av studieleder i dialog med studentlitsvalgte og faglærere. Lokalt utvalg for utdanningskvalitet (LUKU) følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 28.11.2018

Solheim / Winther, "Driftsregnskap og budsjettering", Gyldendal Akademisk 2. utgave 2019 (utgitt januar)

Alt materiale som publiseres på høgskolens læringsplattform og/eller deles ut i forelesninger er også pensum.

SFB12016 Metodekurs II: Samfunnsvitenskapelig metode og anvendt statistikk (Høst 2019)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Bjørnar Karlsen Kivedal

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Absolutte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i:

- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon (t.o.m. kull 2018)
- bachelorstudiet i regnskap og revisjon (t.o.m. kull 2018)

Absolutte forkunnskaper

Fullført og bestått *Metodekurs I, Grunnleggende matematikk og statistikk - deleksamen matematikk* og *Innføring i bedriftsøkonomisk analyse* (10 studiepoeng) eller tilsvarende.

Undervisningssemester

3. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Studentene

- har tilegnet seg grunnleggende forståelse for samfunnsvitenskapelig forskningsmetode knyttet til økonomisk-administrative problemer.
- kan gjennomføre enkle undersøkelser og skrive prosjektoppgave under veiledning.
- har kunnskap om forskjeller mellom kvalitative og kvantitative undersøkelsesopplegg, og kjenner til metoder for datainnsamling og analyse.
- kan tolke forskningsresultater og være bevisst mulige feiltolkninger og feilkilder.
- kan anvende statistikk og økonometri til å løse økonomisk-administrative problemstillinger.

Innhold

Samfunnsvitenskapelig forskningsmetode:

- Generelt om metode, grunnlagsproblemer og etikk
- Utforming av problemstilling
- Uliketyper av data
- Valg av forskningsdesign
- Innsamling av data, samt analyse og tolkning av resultater

Anvendt statistikk:

- Bruk av relevant programvare
- Enkel og multipl regressjon
- Ulike funksjonsformer
- Bruk av kvalitative variabler
- Kvikvadrattester

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger, oppgaveløsning og bruk av programvare. Det legges stor vekt på bruk av programvare i undervisningen.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 280 timer i alt på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

En innlevering (gruppearbeid eller individuelt) må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell, skriftlig firetimers eksamen.

Hjelpemidler: Godkjent kalkulator. I tilknytning til eksamensoppgaven vil studentene få utlevert en formsamling.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

En intern og en ekstern sensor, eller to interne sensorer.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering. Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Lokalt utvalg for utdanningskvalitet (LUKU) følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 6. juni 2018.

Sucarrat, Genaro (2017). Metode og økonometri. En moderne innføring. 2. utgave. Bergen: Fagbokforlaget.

Jacobsen, Dag Ingvar (2015). Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode. 3. utgave. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Pensum omfatter også forelesningsmateriale som publiseres på høgskolens læringsplattform.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 02:55:05

SFB10916 Makroøkonomi (Høst 2019)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Fakultet for informasjonsteknologi, ingeniørfag og økonomi

Studiested: Halden.

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Absolutte forkunnskaper
- Anbefalte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- bedriftsøkonomi årsstudium
- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon
- bachelorstudiet i regnskap
- bachelorstudiet i regnskap og revisjon

Valgfritt emne for andrestudieprogram.

Makroøkonomi (eller tilsvarende) må være fullført og bestått for å starte på emner i tredje studieår i bachelorstudiene (gjelder fra kull 2019).

Absolutte forkunnskaper

Fullført og bestått Metodekurs I, Grunnleggende matematikk og statistikk - deksam en matematikk og Innføring i bedriftsøkonomisk analyse (10 studiepoeng) eller tilsvarende.

Anbefalte forkunnskaper

SFB10719 Matematikk og statistikk eller tilsvarende.

Undervisningssemester

Kull 2018 og tidligere kull: 3. semester (høst).

Kull 2019 og senere: 2. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten kan

- redegjøre for sentrale makroøkonomiske begreper og forklare grunnleggende makroøkonomiske sammenhenger fra nasjonalregnskapssystemet
- innhente relevante makroøkonomiske data og indikatorer
- sette opp tradisjonelle Keynes-modeller til bruk i konjunkturanalyse
- forklare viktige sammenhenger i arbeidsmarkedet
- gjøre rede for økonomisk politikk i små åpne økonomier

Ferdigheter

Studenten kan

- sette opp makroøkonomiske modeller og analysere makroøkonomiske problemstillinger ved hjelp av matematiske og grafiske presentasjoner av disse modellene
- analysere årsaker til og virkninger av konjunktursvingninger (makroøkonomi på relativt kort sikt), og hvordan makroøkonomisk politikk, med vekt på penge- og finanspolitikk, kan brukes for å påvirke svingningene
- redegjøre for sammenhengene mellom arbeidsledighet, potensielt nasjonalprodukt og inflasjon
- redegjøre for hvordan nasjonale økonomier, spesielt små åpne økonomier som den norske, påvirkes av internasjonale forhold og valg av valutakurssystem

Generell kompetanse

Studenten har

- grunnleggende innsikt i nasjonalregnskapet
- forståelse for konjunkturanalyse
- innsikt i de viktigste drivkreftene bak økonomisk vekst.
- kjennskap til utfordringer i økonomisk politikk i små åpne økonomier

Innhold

Emnet omfatter sentrale makroøkonomiske begreper, spesielt innenfor nasjonalregnskapet. Det er fokus på hvordan man bygger opp makroøkonomiske modeller, og hvordan disse modellene, gjennom grafiske og matematiske presentasjoner, kan brukes til å drøfte virkningene av økonomisk politikk og andre faktorer som påvirker økonomien. Spesielt er det fokus på å analysere kortsiktige fluktasjoner (makroøkonomiske konjunkturer).

Undervisnings- og læringsformer

Emnet er lagt opp med tradisjonelle forelesninger og oppgaveløsning.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker ca. 280 timer på dette emnet.

Praksis

Det er ingen veiledet praksis i emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

En innlevering må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell, skriftlig firetimers eksamen.

Tillatt hjelpemiddel: godkjent kalkulator.

Karakterregel: A - F.

Sensorordning

En intern og en ekstern sensor, eller to interne sensorer.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering.

Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Lokalt utvalg for utdanningskvalitet (LUKU) følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 07.08.2019.

- Steinar Holden (2016). Makroøkonomi. Oslo: Cappelen Damm Akademisk Forlag.
  - Steinar Holden, Tord Krogh og Joakim Blix Prestmo (2016). Makroøkonomi. Oppgaver og løsningsforslag. Oslo: Cappelen Damm Akademisk Forlag.
  - Pensum omfatter også forelesningsmateriale som publiseres på høgskolens læringsplattform.
-

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 02:55:04

SFB14515 Videregående finansregnskap med teori (Høst 2019)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Fakultet for informasjonsteknologi, ingeniørfag og økonomi

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Asbjørn O. Pedersen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Anbefalte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

T.o.m. kull 2018:

- Obligatorisk emne i bachelorstudiet i regnskap og revisjon
- Valgfritt profileringsemne i bachelorstudiet i økonomi og administrasjon - profilering i Økonomisk analyse og profilering i Regnskapsfører
- Valgfritt videreføringsemne i bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, øvrige profileringer

Anbefalte forkunnskaper

Bygger på emnet *Finansregnskap* (10 studiepoeng).

Undervisningssemester

- Bachelorstudiet i regnskap og revisjon: 3. semester (høst)
- Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, profilering Økonomisk analyse: 3. eller 5. semester (høst)
- Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, profilering Regnskapsfører: 3. eller 5. semester (høst)
- Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, øvrige profileringer: 3. eller 5. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten

- forstår de grunnleggende regnskapsprinsippene
- forstår de mest sentrale regnskapsmessige måle- og vurderingsproblemer
- forstår de mest sentrale skattereglene for virksomheter
- forstår prinsippene for konsernregnskap
- kjenner til regelverket for noter og årsberetning
- har innsikt i regelverket for små foretak
- har forståelse for og kan reflektere rundt brukergruppenes informasjonsbehov og behov for regnskapsregulering det konseptuelle rammeverk til IFRS resultat- og balanseorientering, det teoretiske grunnlaget for de grunnleggende regnskapsprinsipper og god regnskapsskikk.

Ferdigheter

Studenten

- kan avslutte et årsregnskap i samsvær med regnskapslovens- og skattelovens regler for AS.
- kan anvende reglene om innregning og måling av de viktigste regnskapspostene
- kan beregne skattepostene i et årsregnskap for AS
- kan utarbeide et enkelt konsernregnskap (uten skatt og minoritetsinteresser)
- kan bokføre og foreta årsoppgjørsposteringer i regnskapsprogramet som er presentert i emnet.

Generell kompetanse

Studenten

- har tilegnet seg nødvendig kunnskap om teorifundamentet, lover, forskrifter og andre sentrale regler innenfor regnskap i privat og offentlig sektor for å kunne utarbeide regnskap med utgangspunkt i regelverkene og bygger på studentens kunnskaper i finansregnskap, finansiering og investering fra studiets første del
- kan formidle sentralt fagstoff gjennom relevante uttrykksformer
- kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre fagpersoner og bidra til å utvikle god praksis
- kan bidra til nytenkning og innovasjonsprosesser
- kan reflektere over etiske problemstillinger innenfor faget
- kan se emnet i en større sammenheng i et samfunnsmessig perspektiv.

Innhold

- Innføring i det teoretiske grunnlag for regnskapsføring: reguleringspraksis og teori, forhold mellom finansregnskap og bedriftsøkonomisk teori og begreper og deres innhold
- Videregående innføring i de viktigste problemene knyttet til utarbeiding av årsregnskap, herunder konsernregnskap, verdilvurderingsregler, eiendeler og gjeld, regnskapsmessig og skattemessig, egenkapital, disponering av overskudd, innføring i sentrale regnskapsstandarder, konsolideringsprinsipper.

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger og selvorganisert gruppearbeid med øvingssoppgaver og innleveringsoppgaver. Studentene skal aktivt bruke Sticos Oppslag og læreVism a eAccounting.

Arbeidsomfang

Det forventes at studenten bruker om lag 280 timer på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Én innleveringsoppgave i gruppe.

Opgaven må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell, skriftlig firetimers eksamen.

Tillatt hjelpemiddel: godkjent kalkulator og lovsamling til eksamen (se litteraturlisten).

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

En intern og en ekstern sensor, eller to interne sensorer.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering. Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Lokalt utvalg for utdanningskvalitet (LUKU) følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 19.06.2019

Hans Robert Schwenke, Dag Olav Haugen, Kjell Magne Baksaa, Tonny Stenheim, Erik Avlesen-Østli, Årsoppgjøret i teori og praksis 2018, Oslo Gyldendal Akademisk

Kjell Magne Baksaas og Tonny Stenheim, Regnskapsteori (siste utgave), Cappelen Damm

Revisors Håndbok 2019, Fagbokforlaget

Alt materiale som publiseres på høgskolens læringsplattform er også pensum.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 02:55:06

SFB14216 Offentlig regnskap og budsjettering (Vår 2020)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 5

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Asbjørn O. Pedersen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Anbefalte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

T.o.m. kull 2018:

Obligatorisk emne i

- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, profilering Økonomisk analyse.
- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, profilering Regnskapsfører.
- bachelorstudiet regnskap og revisjon.

Valgfritt videreføringsemne i bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, men kan kun tassamen med Videregående finansregnskap med teori, 10 studiepoeng.

Anbefalte forkunnskaper

Bygger på emnet Videregående finansregnskap med teori, 10 studiepoeng.

Undervisningssemester

- Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, profilering Økonomisk analyse: 6. semester (vår). Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, profilering Regnskapsfører: 6. semester (vår).
- Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, videreføringsemne: 4. eller 6. semester (vår).
- Bachelorstudiet i regnskap og revisjon: 4. semester (vår).

Blokkundervisning i januar.

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Gi en innføring i kommunal og statlig regnskapsføring, økonomistyring og rapportering.

Innhold

Kommunal regnskapsføring og rapportering:

- Regnskapsregler og prinsipper
- Årsavslutning og regnskapsføring i forhold til Kommunalovens bestemmelser.
- Regnskaps- og budsjettforskrifter Kommunale regnskapsstandarder.

Statlig regnskapsføring og rapportering:

- Hovedprinsipper for statlig budsjett- og regnskapsføring.
- Bevilningsreglementet og Reglement for statlig økonomistyring.
- Statlig regnskapsorganisering, konsernkontoordningen.

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger, oppgaver og gruppearbeid.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 100 timer i alt på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Fremmøteplikt (80 %).

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell skriftlig hjemmeeksamen, 3 dager.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

En intern og en ekstern sensor, eller to interne sensorer.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering. Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Lokalt utvalg for utdanningskvalitet (LUKU) følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 08.12.2015. Det kan komme endringer før semesterstart.

Sunde, Øyvind (2011 eller nyere utgave). Kommuneregnskapet: Regnskapsprinsipper, regnskapsoppstillinger, årsregnskapets innhold, KOSTRAS økonomidata, kontroll av årsregnskapet. 6. utg. Oslo: NKK Kommunaløkonomisk forlag.

Forelesningsmateriale, diverse veiledere og brev fra Kommunal- og regionaldepartementet.

Supplerende litteratur: Norges kommunerevisorforbund (årlig). Kommunerevisorshåndbok: en samling av aktuelle lover og forskrifter, standarder og guidelines, nyttig info. Siste utg., Oslo: Norges kommunerevisorforbund.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 23:20:21

SFB10816 Mikroøkonomi med anvendelser (Vår 2020)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Fakultet for informasjonsteknologi, ingeniørfag og økonomi

Stuedsted: Halden

Emneansvarlig: Trond-Arne Borgersen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Anbefalte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon
- bachelorstudiet i regnskap
- bachelorstudiet i regnskap og revisjon

Anbefalte forkunnskaper

Emnet bygger på følgende emner:

Matematikk og statistikk, Makroøkonomi, Innføring i bedriftsøkonomisk analyse.

Undervisningssemester

4. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har

- innsikt i mikro- og markedsøkonomi
- kunnskap om og forståelse av hvordan aktørene vil handle i ulike økonomiske situasjoner
- innsikt i hvordan aktørene er med på å bestemme virkemåten og tilpasningen ved ulike markedsformer

Ferdigheter

Innen praktiske og teoretiske problemstillinger kan studenten:

- framstille og forklare konsumentens økonomiske beslutninger basert på konsept av nytte og budsjettbetingelse
- framstille og forklare produsentens økonomiske beslutninger basert på teknologi, faktorpriser og produktpriser
- vise og forstå hvordan samspillet mellom konsumenter og produsenter under visse forutsetninger, skaper en markedslikevekt i ulike markedsformer
- drøfte kriterier for samfunnsøkonomisk effektivitet og analysere sammenhengen mellom markedslikevekt og effektivitet, og hva myndighetene kan gjøre for å bidra til økt effektivitet

Generell kompetanse

Studenten kan

- drøfte de etiske forutsetningene som neoklassisk økonomisk teori, og alternativer til denne teorien, bygger på
- diskutere konstruktivt faglige problemstillinger

Innhold

Emnet skal gi innsikt i analyser av enkeltaktørers økonomiske adferd og samspillet mellom disse i ulike markedsformer. Videre drøftes kriteriene for økonomisk effektivitet og betingelsene for at individuelle økonomiske beslutninger skal kunne føre til en effektiv utnyttelse av samfunnets ressurser. I situasjoner hvor samfunnsøkonomisk effektivitet ikke realiseres automatisk ved bruk av markedsmekanismen, drøftes det hvordan man gjennom økonomisk-politiske tiltak kan bidra til å korrigere ulike markedsløsninger.

Undervisnings- og læringsformer

Emnet er lagt opp med tradisjonelle forelesninger og oppgaveløsning.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker ca. 280 timer på dette emnet.

Praksis

Det er ingen veiledet praksis i emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

En innlevering må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell, skriftlig firetimerseksamen.

Hjelpemidler: godkjent kalkulator.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

En intern og en ekstern sensor, eller to interne sensorer.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering.

Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Lokalt utvalg for utdanningskvalitet (LUKU) følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litterature er sist oppdatert 30.10.2019 Kan endres før semesterstart.

Viggo Andreassen, Ivar Bredesen og Joachim Thøgersen (2016): Innføring i mikroøkonomi for økonomisk-administrative studier (2 utgave). Cappelen Damm Akademiske.

Alt materiale som publiseres på høgskolens læringsplattform er også pensum.

SFB11016 Finansiering og investering (Vår 2020)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Fakultet for informasjonsteknologi, ingeniørfag og økonomi

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Erlend Sand Aas

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Anbefalte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon
- bachelorstudiet i regnskap
- bachelorstudiet i regnskap og revisjon

Anbefalte forkunnskaper

Emnet bygger på følgende emner:

Matematikk og statistikk og Innføring i bedriftsøkonomisk analyse eller tilsvarende.

Undervisningssemester

4. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Studenten

- kan løse beslutningsproblemer vedrørende investering, finansiering og økonomisk planlegging og styring i en bedrift
- kan vurdere lønnsomheten av investerings- og finansieringsbeslutninger, med vekt på tidsverdien av penger, håndtering av risiko og beregning av relevante kontantstrømmer
- kan budjettere beslutningsrelevant kontantstrøm for investerings- og finansieringsbeslutninger, og gjennomføre lønnsomhetsanalyser basert på netto nåverdi
- kjenner til andre metoder for vurdering av investerings- og finansieringsprosjekter og kan beregne internrente
- kan analysere risikoen i investeringsprosjekter.

Innhold

- Innføring i finansierings- og investeringsproblematikk både under sikkerhet og usikkerhet
- Behandling av kontantstrømsbegrepet, nåverdibegrepet, rentebegrepet, finansmatematikk, porteføljeteori og kapitalverdimodellen. Det legges vekt på å forstå begrunnelsen for samt konsekvenser av beslutninger med utgangspunkt i nåverdi betraktninger.
- Finansielle opsjoner og realopsjoner samt selskapetsvalg av egen kapital og gjeld

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger, oppgaveinnleveringer og gjennomgang av oppgaver.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 280 timer på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

En innlevering (individuelt eller i gruppe) må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Skriftlig, individuell firetimerseksamen.

Tillatte hjelpemidler: godkjent kalkulator og utlevert formelsamling.

Kandidaten får utdelt formelark og rentetabeller på eksamen.

Karakterskala: A - F.

Sensorordning

En intern og en ekstern sensor, eller to interne sensorer.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering.

Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Lokalt utvalg for utdanningskvalitet (LUKU) følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturlisten ble sist oppdatert den 18.11.2019. Med forbehold om endringer innen semesterstart.

Bøhren og Gjørum (2020). Finans: Innføring i investering og finansiering. 2. opplag. Fagbokforlaget, Bergen.

Pensum omfatter også forelesningsmateriale som publiseres på høgskolens læringsplattform med lenker til artikler.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 23:20:19

SFB17013 Etikk og samfunnsansvar (Vår 2020)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 5

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Studiested: Halden

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Anbefalte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon (t.o.m. kull 2018)
- bachelorstudiet i regnskap og revisjon (t.o.m. kull 2018)

Anbefalte forkunnskaper

Ingen formelle. Emnet bygger på de etiske aspektene i de obligatoriske emnene i studiet.

Undervisningssemester

4. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har:

- kunnskap om etiske aspekter i emnene i sitt bachelorstudium
- kjennskap til sentrale etiske teoribidrag innen faget etikk, som etisk altruisme og egoisme, dydsetikk, pliktetikk, konsekvensetikk og diskursetikk, og sammenhengen mellom disse
- kjennskap til sentrale problemstillinger rundt bedrifters og andre organisasjoners samfunnsansvar, som interessensteori, den tredelte bunnlinsen, ansvarshierarkiet, samfunns- og miljøansvar, miljøledelsessystemer og flerkulturell integrasjon

Ferdigheter

Studenten har utviklet evnen til å:

- analysere etiske problemer i arbeidslivet, og belyse konsekvensene av ulike løsningsforslag gjennom selvstendig, kritisk tenkning
- hente inspirasjon fra ulike fagfelt i håndteringen av etiske dilemmaer i arbeidslivet

Generell kompetanse

Studenten har

- innsikt i viktigheten av et etisk forankret samfunnsansvar i arbeidslivet og samfunnslivet
- utviklet holdninger til etiske prinsipper, og en emosjonell forankring av etiske prinsipper, som varer ut over eksamen

Innhold

I økonomistudiet står valg mellom alternativer sentralt, valg som krever etisk refleksjon og bevissthet om bedrifters og andre organisasjoners samfunnsmessige ansvar. Gjennom de obligatoriske emnene i studiet blir studentene introdusert for ulike etiske problemstillinger som er relevante på aktuelle fagfelt. I dette emnet tar undervisningen utgangspunkt i konkrete eksempler fra arbeidslivet, gjerne hentet fra de andre emnene i studiet, og bruker dem som grunnlag for innføring i etisk teori og arbeidet med å håndtere etiske dilemmaer.

Emnet omfatter tema som:

- Rettigheter og rettferdighet
- Makt, frihet og ansvar
- Korrupsjon
- Moralske begreper og deres plass i økonomisk teori
- Etiske teorier, deres utvikling og anvendelse på økonomi- og ledelsesfeltet
- Bedrifters samfunnsansvar
- Økonomisk velferd og total livskvalitet

Etikk handler om verdier, og verdier er knyttet til emosjoner og holdninger. Etikk er mer enn kunnskaper som kan testes til en eksamen. Undervisningen skal gi studentene anledning til å bli bevisste på sine egne holdninger, underbygge dem eller rette på dem, og utvikle etikk og holdninger som de kan begrunne og oppleve som riktige for seg. Undervisningen skal løfte oppmerksomheten opp over de daglige rutinene og enkeltsakene i en virksomhet, mot deres virkninger i en større samfunnsmessig sammenheng.

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen vil veksle mellom forelesninger, gruppearbeid, øvelser og plenumsdiskusjoner. Studentene vil bli organisert i grupper med om lag fire studenter i hver gruppe.

Et bærende element i dette emnet er et gruppearbeid, hvor hver studentgruppe utarbeider en prosjektrapport som utgjør arbeidskravet i emnet. Her skal studentene drøfte hvordan en bedrift, en annen organisasjon eller et samfunn, kan håndtere et bestemt etisk dilemma, med utgangspunkt i teori fra dette og de andre obligatoriske emnene som de har hatt i sitt studium. Studentenes innsikt fra gruppearbeidet skal presenteres og drøftes i plenum på en avsluttende seminardag.

Emnet forutsetter stor egen innsats fra studentene, både i og utenom undervisningen. Det forventes at studentene leser teori og forbereder bidrag til gruppearbeidet.

Arbeidsomfang

Det forventes at studentene bruker om lag 140 timer på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Aktiv deltakelse i gruppearbeid, og godkjent prosjektrapport.

Eksamen

Individuell, skriftlig tretimers eksamen.

Tillate hjelpemidler: Ingen.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

En intern og en ekstern sensor, eller to interne sensorer.

Evaluerings av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering.

Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Lokalt utvalg for utdanningskvalitet (LUKU) følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 14.12.2015. Det kan komme endringer før semesterstart.

Obligatorisk litteratur: Nyeng, Frode (2011 eller nyere utgave). Etikk og samfunnsansvar: historie, teori og ledelse. Oslo: Abstrakt forlag. 320 sider.

Pensum omfatter også forelesningsmateriale som publiseres på høgskolens læringsplattform.

Sist hentet fra Felles Studentssystem (FS) 31. des. 2021 23:20:21

SFB14615 Regnskapsorganisering og regnskapsmessig verdsettelse (Vår 2020)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Asbjørn O. Pedersen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Anbefalte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

T.o.m. kull 2018:

- Obligatorisk emne i bachelorstudiet i regnskap og revisjon
- Valgfritt emne i bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, profilering Økonomisk analyse
- Valgfritt emne i bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, profilering Regnskapsfører
- Valgfritt videreføringsemne for andre studenter ved bachelorstudiet i økonomi og administrasjon.

Anbefalte forkunnskaper

Bygger på emnet Finansregnskap (10 studiepoeng) og emnet Videregående regnskap med teori (10 studiepoeng) eller tilsvarende.

Undervisningssemester

- Bachelorstudiet i regnskap og revisjon: 4. semester (vår)
- Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, profilering Regnskapsfører: 4. semester (vår)
- Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, profilering Økonomisk analyse: 6. semester (vår)
- Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, øvrige profileringer: 4. eller 6. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om de grunnleggende bokføringsprinsipper i bokføringsloven og kjenner til god bokføringsskikk og de øvrige bestemmelser i regnskapsloven og bokføringsloven
- har kunnskap om regelverket for regnskapsførere og god regnskapsførerskikk, herunder regnskapsførers rolle
- har kunnskap om internasjonal regnskapsutvikling, reguleringsorganer m.v.
- kjenner hovedprinsippene for god foretaksstyring, herunder foretakets, styrets, daglig leders og revisors rolle og ansvar overfor eier og andre interessenter
- kjenner til sammenhengen mellom etiske prinsipper, styringsfilosofi og virksomhetens samfunnsansvar
- kjenner til hvordan etiske prinsipper påvirker organisatorisk atferd
- kjenner til formålet, oppgavene og oppbyggingen av regnskapssystemer
- kjenner de mest sentrale virksomhetsprosesser, bokførings- og regnskapsrutiner
- kjenner generelle kontroller og kan reflektere over organisasjonsmessige relasjoner i tilknytning til intern kontroll
- kjenner til hensyn bak outsourcing av regnskapsføring, rammer for ekstern regnskapsføring og god regnskapsføringsskikk samt god bokføringsskikk
- kjenner til forskjeller mellom sunn og usunn organisasjonskultur
- kjenner til hvordan personlige, organisatoriske og eksterne faktorer påvirker holdninger, atferd og beslutninger og praksis, og dermed også operasjonell risiko
- kjenner til hvordan etiske retningslinjer kan utarbeides og anvendes
- kjenner krav til sikkerhet og kontroller i IKT-systemer
- kan gjøre rede for metoder og usikkerhet i regnskapsestimater og foretaksverdi

Ferdigheter

Virksomhets- og regnskapsorganisering

Studenten

- kan identifisere, vurdere og forstå risiko i et styringsperspektiv, spesielt operasjonell risiko
- kan anvende metoder for analyse og styring av risiko, d.v.s. anvendelse av COSO rammeverket, med særlig vekt på elementer i kontrollmiljøet/det interne miljø (styrets og ledelsens holdninger til risiko og risikostyring, integritet, etiske verdier, kompetanseutvikling, organisasjonsstruktur, delegering av ansvar og myndighet m.v)
- kan anvende regler om rettigheter og plikter og innholdet i god regnskapsføringsskikk, herunder risikoregelverket (forskrift om risikostyring og intern kontroll) og hvitvaskingsregelverket
- kan utforme tiltak for å sikre effektiv intern kontroll

Verdsettelse

Studenten

- kan fastsette avkastningskrav for beregning av regnskapsestimater og foretaksverdi
- kan anvende verdsettelsesmodeller for beregning av regnskapsestimater og foretaksverdi
- kan analysere og anvende regnskapsinformasjon til verdsettingsformål
- kan gjøre vurderinger rundt forsvarlig egenkapital

Generell kompetanse

Studenten

- har tilegnet seg nødvendig kunnskap om teorifundamentet, lover, forskrifter og andre sentrale regler innenfor regnskap i privat og offentlig sektor for å kunne utarbeide regnskap med utgangspunkt i regelverkene og bygger på studentens kunnskaper i finansregnskap, finansiering og investering fra studiets første del
- kan formidle sentralt fagstoff gjennom relevante uttrykksformer
- kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre fagpersoner og bidra til å utvikle god praksis
- kan bidra til nytenkning og i innovasjonsprosesser
- kan reflektere over etiske problemstillinger innenfor faget
- kan se emnet i en større sammenheng i et samfunnsmessig perspektiv

Innhold

- Rutiner og regler for gjennomføring av regnskapsføringen: formelle krav til skatt, merverdiavgift, regnskap, praktisk gjennomføring av innberetning av lønn, arbeidsgiveravgift, skattetrekk, merverdiavgift, intern kontrollsystem for sikring av riktig datarapportering, kontrollmiljø - organisasjonens vilje og evne til å sikre korrekt rapportering
- Verdsettelsesmodeller og -metoder for beregning av regnskapsestimater og foretaksverdi
- Fastsetting av avkastningskrav for beregning av regnskapsestimater og foretaksverdi.

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger og selvorganisert gruppearbeid med øvingsoppgaver og innleveringsoppgaver.

Arbeidsomfang

Det forventes at studenten bruker om lag 280 timer på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Én innleveringsoppgave i gruppe.

Oppgaven må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell, skriftlig firetimerseksamen.

Tillatt hjelpemiddel: godkjent kalkulator og lovsamling til eksamen (se litteraturlisten).

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

En intern og en ekstern sensor, eller to interne sensorer.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering. Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Lokalt utvalg for utdanningskvalitet (LUKU) følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 28.11.2018

Bokføringsloven, DnR forlaget, siste utgave

Kristoffersen, Trond (2014 eller nyere utgave). Virksomhetsstyring og regnskapsorganisering, Bergen: Fagbokforlaget.

Kristoffersen, Trond. Virksomhetsstyring og regnskapsorganisering - oppgaver og løsninger. Fagbokforlaget.

Sættem, Oddbjørn. Finansregnskap og verdsetting (måling, rapportering og analyse), siste utgave, Los Forlag.

Artikkel: Mamelund, Erik (2009): Revisjon av usikre estimater og virkelig verdi, Praktisk Økonomi & Finans, 25 (4). <http://www.idunn.no/pof/2009/04/art06>

Revisors håndbok, Fagbokforlaget, siste utgave.

"Ulike verdsettelsesmodeller", Eddie Rekdal (hefte som publiseres på læringsplattformen).

Alt materiale som publiseres på høgskolens læringsplattform og/eller deles ut i forelesninger er også pensum.

SFB11714 Innføring i skatterett (Vår 2020)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Studiested: Halden

Emneansvarlig: David Eilertsen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

T.o.m. kull 2018:

Valgfritt emne for bachelorstudiet i økonomi og administrasjon med

- profilering i Økonomisk analyse
- profilering i Prosjektledelse og bedriftsrådgivning.

Valgfritt videreføringsemne for andrestudenter ved bachelorstudiet i økonomi og administrasjon.

Valgfritt emne for studenter i Bachelorstudiet i regnskap og revisjon.

Undervisningssemester

- Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, profilering Økonomisk analyse: 6. semester (vår)

- Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, profilering Prosjektledelse og bedriftsrådgivning: 6. semester (vår)
- Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, videreføringsemner: 4. semester (vår)
- Bachelorstudiet i regnskap og revisjon: 4. semester (vår)

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har

- kunnskaper om og god forståelse av reglene om formues- og inntektsbeskatning av både personlige og upersonlige skattytere.

Ferdigheter

Studenten kan

- anvende både regler (fastsatt i lov/forskrift) samt etiske betraktninger ved løsning av skatterettslige problemstillinger.
- fastsetteskattegrunnlagene for inntekt og formue knyttet til både personlige og juridiske skattytere, både i og utenfor virksomhet.
- gjøre rede for skattemessige konsekvenser ved transaksjoner/disposisjoner, med særlig vekt på grunnprinsippene i skatteretten.

Generell kompetanse

Studenten

- har tilegnet seg kunnskaper om grunnprinsipper i skatteretten
- har kjennskap til grunnleggende skattebetaling.

Innhold

- Innføring i grunnprinsipper i skatteretten - herunder de forskjellige skattegrunnlag.
- Reglene om formues- og inntektsbeskatning av både personlige og upersonlige skattytere.
- Innføring i lovforståelse, lovanvendelse og bruk av rettskilder, ligningsforvaltningsrett, skattebetaling og skatteinnfordring.
- Det legges særlig vekt på praktisering i en økonomisk sammenheng.

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger og oppgavegjennomgang.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 280 timer i alt på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

En innleveringsoppgave (gruppearbeid eller individuelt) må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell, skriftlig firetimers eksamen.

Hjelpemidler: Godkjent kalkulator. Lovsamling (herunder skattelovsamling).

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

En intern og en ekstern sensor, eller to interne sensorer.

Evaluerings av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering. Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Lokalt utvalg for utdanningskvalitet (LUKU) følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 03.12.2015. Det kan komme endringer før semesterstart

Lars Fallan: Innføring i skatterett 2016-2017

Lars og Even Fallan: Innføring i skatterett 2016-2017 studiebok

Ole Gjems-Onstad: Skattelovsamlingen - 2015-16 Studentutgave

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 23:20:20

SFBR11013 Skatte- og avgiftsrett (Høst 2020)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Studiested: Halden

Emneansvarlig: David Eilertsen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Anbefalte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- bachelorstudiet i regnskap og revisjon (t.o.m. kull 2018)
- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, profilering Regnskapsfører (t.o.m. kull 2018)

Anbefalte forkunnskaper

Det forutsettes at studentene har god kompetanse i bokføring og finansregnskap.

Undervisningssemester

- 5. semester (høst) for bachelorstudium i økonomi og administrasjon

- 5. semester (høst) for bachelorstudium i regnskap og revisjon

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har

- kunnskap om skatte- og avgiftsreglene (herunder merverdiavgift) knyttet til næringsvirksomhet og selskaper
- kjennskap til hvilke transaksjoner og hendelser vedrørende eierskap og egenkapital som kan medføre beskatning
- kjennskap til skattemessige virkninger av opphør av virksomhet og likvidasjon av selskap
- kjennskap til regler for beregning av arbeidsgiveravgift
- kjennskap til hovedreglene om inntekts- og formuesbeskatning for personer
- kjennskap til formuesfastsettelse for ikke-børsnoterte aksjer og andeler i deltakerlignede selskaper
- kjennskap til reglene om fradrag i utlignet skatt
- kjennskap til sentrale regler for å fastsette inngangsverdi for mottaker ved generasjonsskifte
- overordnet kjennskap til skatteplanlegging og etiske refleksjoner
- kjennskap til grunnleggende skatteforvaltningsrett og skattebetaling
- har kjennskap til sentrale regler for tilsidesettelse

Ferdigheter

Studenten kan

- avgjøre hva som er skattepliktige inntekter, fradragsberettigede kostnader samt foreta korrekt tidfesting av postene for beregning av alminnelig inntekt i næring (EPF, AS, DLS).
- beregne skattekostnad, betalbar skatt og utsatt skatt for aksjeselskaper
- fastsette grunnlag for beskatning av aksjonærer (Aksjonærmodellen og Fritaksmodellen), deltakere i deltakerlignede selskap (Deltakermodellen) og innehaver av enkeltpersonforetak (Foretaksmodellen)
- skattemessig behandle om danning av EPF til AS
- vurdere skattemessige virkninger ved virksomhetsoverdragelse
- vurdere en virksomhets merverdiavgiftsmessige forhold
- merverdiavgiftsmessig behandle alminnelige transaksjoner

Generell kompetanse

Studenten kan

- anvende juridisk metode ved behandling av skatte- og avgiftsmessige problemstillinger
- oppdatere og tilegne seg ny kunnskap innen skatte- og avgiftsrett samt andre rettsområder som har betydning for regnskap og revisjonsarbeid
- formidle sentralt fagstoff gjennom relevante uttrykksformer
- utveksle synspunkter og erfaringer med andre fagpersoner og bidra til å utvikle god praksis
- reflektere over etiske problemstillinger innenfor emnet
- kunne se emnet i en større sammenheng i et samfunnsmessig perspektiv

Innhold

Emnet gir kandidatene kunnskap om og ferdighet i skatte- og avgiftsrett med hovedvekt på selskapssektoren.

Undervisnings- og læringsformer

Emnet er lagt opp med forelesninger, oppgaveløsning, selvorganisert gruppearbeid med oppgaver, tester og veiledning enkeltvis eller i grupper med faglærer og/eller studentassistenter. Utvalgte emner og oppgaveløsninger kan bli formidlet digitalt (opptak).

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 420 timer i alt på dette emnet.

Praksis

Det er ingen veiledet praksis

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

En innleveringsoppgave individuelt eller i gruppe.

Arbeidskravet må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell skriftlig eksamen, 6 timer.

Tillatt hjelpemiddel: Kalkulator (tomt minne) og lovsamling (herunder Skattelovsamling)

Karakterregel: A - F

Sensorordning

En intern og en ekstern sensor, eller to interne sensorer.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering.

Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Programutvalg følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteratur (sist oppdatert 6. september 2018):

Innføring i skatterett 2018-2019 av Lars Fallan, Gyldendal Akademisk, 36. utgave

Innføring i skatterett 2018-2019 studiebok av Lars og Even Fallan, Gyldendal Akademisk, 23. utgave

Lærebok i bedriftsskatterett av Arvid Aage Skaar og Roy K Kristensen, Gyldendal Juridisk

Merverdiavgift i et nøtteskall av Cicilie Aasprong Dyrnes og Anders B Mikelsen, Gyldendal Juridisk

Skattelovsamlingen 2017/18, Studentutgave, Gyldendal Juridisk, 28. utgave

Alt materiale som publiseres på høgskolens læringsplattform er også pensum.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 23:20:09

SFBR10013 Rettslære (Høst 2020–Vår 2021)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Fakultet for informasjonsteknologi, ingeniørfag og økonomi

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Ole Richard Holm-Olsen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

På grunn av Covid-19 kan det skje endringer i emnebeskrivelser ved HiØ våren 2021. Eventuelle endringer i arbeidskrav og eksamensform blir publisert fortløpende i Studentweb. Øvrige endringer knyttet til undervisning vil formidles via andre offisielle kanaler.

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- bachelorstudiet i regnskap (f.o.m. kull 2019)
- bachelorstudiet i regnskap og revisjon (t.o.m. kull 2018)
- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, profilering Regnskapsfører (t.o.m. kull 2018)

Undervisningssemester

5. og 6. semester (høst og vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten:

- har kunnskap om rettskildelære og juridisk metode
- har kjennskap til kontraktens betydning og funksjon
- har kunnskap om de mest relevante rettsområder som har betydning for regnskapsførerens arbeid, herunder regler om avtaleinngåelse, tolking og ugyldighet, sentrale deler av reglene om organisering av økonomisk virksomhet og representasjon i selskapsforhold, stiftelse og sikring pengekrav, gjeldsfølgingsrett med hovedvekt på materiell konkursrett og sentrale deler av reglene om økonomisk kriminalitet
- har kjennskap til reglene om kjøp og misligholdsvirkninger ved kontraktsbrudd, næringsvirksomheters forhold til kreditorer og myndigheter, bortfall av pengekrav ved oppgjør og foreldelse samt konkursprosessen og enkeltfølgingsrett

Ferdigheter

Studenten:

- kan gjennomføre praktiske drøftelser i tilknytning til sentrale regler om avtaleinngåelse, avtaletolking og ugyldighet
- har kjennskap til etablering av økonomisk virksomhet og representasjon i selskapsforhold
- har kjennskap til etablering og sikring av pengekrav
- har kjennskap til vilkår om åpning av konkurssamt konkursprosessen og om støtte
- har kjennskap til økonomisk kriminalitet
- har kjennskap til kjøp og misligholdsvirkninger ved kontraktsbrudd
- har kjennskap til næringsvirksomheters forhold til kreditorer og myndigheter
- har kjennskap til bortfall av pengekrav ved oppgjør og foreldelse

Generell kompetanse

Studenten:

- kan tilegne seg ny kunnskap innen ovennevnte rettsområder og kunnskap om andre rettsområder som har betydning for regnskap
- kan formidle sentralt fagstoff gjennom relevante uttrykksformer
- kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre fagpersoner og bidra til å utvikle god praksis
- kan bidra til nytenkning og i innovasjonsprosesser
- kan reflektere over etiske problemstillinger innenfor de relevante rettsområder
- kan se emnet i en større sammenheng i et samfunnsmessig perspektiv

Innhold

Emnet skal gi studentene innføring i juridisk metode og utvalgte generelle privatretslige emner og problemstillinger. Emnet skal gi studentene innsikt i de alminnelige rettslige rammer for utøvelse av næringsvirksomhet og de rettsregler som er av særlig betydning for organisering og utøvelse av slik virksomhet.

- Rettskildene og juridisk metode
- Kontraktsrett
- Avtalerett og kjøpsrett
- Personrett og familierett
- Pengekravsrett, pantrett og rettsvernregler
- Eiendomsrett
- Konkurs- og gjeldsforhandling. Insolvensjuss. Inkasso og tvangsfullbyrdelse
- Selskapslovene og selskapsrett
- Organisering av forvaltningen. Offentlighetslov og forvaltningslov
- Utvalgte deler av straffeloven knyttet til økonomisk kriminalitet.

Undervisnings- og læringsformer

Emnet er lagt opp med forelesninger, oppgaveløsning, selvorganisert gruppearbeid med øvingsoppgaver og veiledning.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 280 timer i alt på dette emnet.

Praksis

Det er ingen veiledet praksis i emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

En innleveringsoppgave (gruppearbeid eller individuelt) må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell, skriftlig firetimerseksamen.

Tillatte hjelpemidler: Norges lover, andre ukommenterte lovsamlinger, særtrykk av lover og forskrifter.

Karakterregel: A - F.

Sensorordning

En intern og en ekstern sensor, eller to interne sensorer.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering.

Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Programutvalg følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Der det har kommet ny utgave av nedenstående litteratur, anbefales å bruke nyeste utgave. Lovsamling må være siste utgave.

Gundersen, Fridtjof Frank, Sverre Faafeng Langfeldt, Tore Bråthen (2013). Lov og rett for næringslivet. 20. utg. . Oslo: Universitetsforlaget / Focusforlag. 739 s.

Langfeldt, Sverre Faafeng (2012). Oppgavesamling i rettslære med løsningsveiledninger: forretningsjus, markedsrett. 11. utg. . Oslo: Focusforlag. 246 s.

Mo, Einar (2016). Oppgaver med løsninger i rettslære, Cappelen Damm.

Norges lover. Siste studentutgave.

Supplerende litteratur: Faafeng Langfeldt Jr., Sverre (2003). Arbeidshefte i forretningsjus, 2. utg. Oslo: Focus Forlag. 334 s.

Martinussen, Roald (2012). Kjøpsrett. 6. utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. 391 s.

Børresen, Pål B. (2007). Konkurs: enkeltforfølgning, gjeldsforhandlinger og konkurs. 6. utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. 192 s.

SFBR12013 Revisjon (Høst 2020–Vår 2021)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Fakultet for informasjonsteknologi, ingeniørfag og økonomi

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Eddie Rekdal

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

På grunn av Covid-19 kan det skje endringer i emnebeskrivelser ved HiØ våren 2021. Eventuelle endringer i arbeidskrav og eksamensform blir publisert fortløpende i Studentweb. Øvrige endringer knyttet til undervisning vil formidles via andre offisielle kanaler.

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i bachelorstudiet i regnskap og revisjon.

Undervisningssemester

5. og 6. semester (høst og vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har:

- kjennskap til revisors rolle som allmennhetens tillitsperson, herunder behovet for revisjon, omfanget av revisjonsplikten og revisorstjenestespekter i privat og offentlig sektor
- kjennskap til det juridiske og profesjonsbestemte rammeverket for revisors yrkesutøvelse
- kjennskap til normativ etisk teori og morallære
- overordnet kunnskap om revisors oppgaver i forbindelse med egen kapitaltransaksjoner
- overordnet kunnskap om forvaltningsrevisjon, etterlevelserevisjon og selskapskontroll i stat og kommune.

Ferdigheter

Studenten kan:

- anvende rammeverket og etiske regler i praktisk problemløsning
- foreta og gjennomføre et revisjonsoppdrag fra oppdragsvurdering til rapportering med fokus på noen utvalgte revisjonsområder herunder
vurdere om revisor til enhver tid faktisk er og framstår som objektiv og kapabel
fastsette og anvende vesentlighetsgrenser på det enkelte oppdrag
vurdere iboende og kontrollrisiko, herunder mislighetsrisiko, og bestemme revisjonsmessig angrepsvinkel
utforme mest effektive testmetoder og utvalg
innhente hensiktsmessige og tilstrekkelige revisjonsbevis
konkludere på utførte revisjonshandlinger
bestemme revisjonsberetningens utforming
bestemme annen lovpålagt og hensiktsmessig rapportering til offentlig myndighet og ledelse

Generell kompetanse

Studenten kan:

- planlegge og gjennomføre et revisjonsoppdrag som strekker seg over tid alene og som deltaker i en gruppe.
- tilegne seg oppdatert kunnskap innenfor ovennevnte kunnskaps- og ferdighetsområder og kunnskap om andre områder innen faget
- formidle sentralt fagstoff gjennom relevante uttrykksformer
- utveksle synspunkter og erfaringer med andre fagpersoner og bidra til å utvikle god praksis
- reflektere over etiske problemstillinger innenfor faget
- se emnet i en større sammenheng i et samfunnsmessig perspektiv

Innhold

- Emnet tar opp rammebetingelser for revisjon, revisjonsteori og -metode samt revisjon og etikk samt revisors rolle i samfunnet.
- Emnet vil definere begrepene "god revisorskikk" og "god revisjonsskikk" og arbeidsmetodikk for utøvelse av revisoryrket.
- En fordypning i lovformalia knyttet til yrkesutøvelsen vil være sentral i tillegg til prinsipper og teknikker for å oppnå demålsetninger som er satt ved revisjonsplanleggingen.

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger og selvorganisert gruppearbeid.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 420 timer i alt på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

En innleveringsoppgave (grupperarbeid eller individuelt) må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen i emnet.

Eksamen

Individuell, skriftlig sekstimers eksamen.

Tillatte hjelpemidler:

- Revisorshåndbok, Norges lover, særtrykk eller samlinger av lover og standarder uten kommentarer
- Skattelovsamling (Jacob Jarøy eller Ole Gjems-Onstad)
- Godkjent kalkulator

Karakterregel: A-F.

Karakterkrav for bevilgning som registrert revisor er C, fastsatt av Finanstilsynet. I tillegg kommer praksiskrav i. h. t. forskriften.

Sensorordning

En intern og en ekstern sensor, eller to interne sensorer.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering. Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. *Programutvalg* følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 08.12.2015. Det kan forekomme endringer før semesterstart.

Gulden, Bror Petter (2010). *Revisjon - teori og metode*. 6. utg. eller nyere. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. 700 s.

Gulden, Bror Petter (2010). *Oppgavesamling i revisjonsfag med løsningsforslag*, 7. utg. . eller nyere. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. 425 s.

Gulden, Bror Petter (2012). *Den eksterne revisor*. 8. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk. 474 s.

Intern kontroll: et integrert rammeverk (1996). Oversettelse av COSO-rapporten v/ Marte Solberg. Oslo: Cappelen akademisk forlag. 214 s.

Den norske revisorforening (årlig). *Revisors Håndbok*. Oslo: Den norske revisorforening.

Forelesningsnotater om revisjon utdeles.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 23:20:09

SFBR13015 Årsregnskap (Høst 2020–Vår 2021)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Fakultet for informasjonsteknologi, ingeniørfag og økonomi

Stuedsted: Halden

Emneansvarlige: Imtiaz Badshah, Eddie Rekdal

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

På grunn av Covid-19 kan det skje endringer i emnebeskrivelser ved HiØ våren 2021. Eventuelle endringer i arbeidskrav og eksamensform blir publisert fortløpende i Studentweb. Øvrige endringer knyttet til undervisning vil formidles via andre offisielle kanaler.

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- bachelorstudiet i regnskap og revisjon
- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, profilering Regnskapsfører (t.o.m. kull 2018)

Undervisningssemester

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten:

- har kunnskap om sentrale standarder for utarbeidelse av årsregnskap
- har kjennskap til foretakets ansvar for rapportering om samfunnsansvar
- har kjennskap til etiske regnskapsfaglige problemstillinger, herunder grensen mot regnskapsmanipulasjon
- kan beskrive krav til de mest sentrale noter til regnskapet og årsberetningen
- kjenner til prosessen rundt avleggelsen av et årsregnskap og være aktiv bidragsyter i et regnskapsfaglig miljø

Ferdigheter

Studenten kan:

- innregne og måle alle hovedpostene i resultatregnskapet og balansen og spesifikasjonen i årsregnskapet
- anvende kunnskapen på praktiske regnskapsproblemstillinger og dets påvirkning på resultat og balanse
- utarbeide et regnskapsforvirksomhetskjøp med skatt og minoriteter
- utarbeide konsernregnskap
- utarbeide regnskap der egenkapitalmetoden er benyttet

Generell kompetanse

Studenten kan:

- tilegne seg oppdatert kunnskap innenfor ovennevnte kunnskaps- og ferdighetsområder og kunnskap om andre områder innen faget
- formidle sentralt fagstoff gjennom relevante uttrykksformer
- utveksle synspunkter og erfaringer med andre fagpersoner og bidra til å utvikle god praksis
- bidra og støtte opp under nytenkning og i innovasjonsprosesser
- reflektere over etiske problemstillinger innenfor faget
- se emnet i en større sammenheng i et samfunnsmessig perspektiv

Innhold

- Inngående studium av regnskapsteori med utgangspunkt i lov og standarder vedrørende eiendeler, gjeld, inntekter og kostnader, samt årsregnskapets deler, bl.a. resultatregnskap, balanse, noter, styretsberetning, kontantstrøm analyse.
- Konsern oppgjør. Fusjon og fisjon.
- Alminnelige skattemessige problemstillinger knyttet til årsoppgjøret.
- Egenkapitalmetoden
- Utvalgte IFRS-standarder

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger og selvorganisert gruppearbeid.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 420 timer i alt på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

En innleveringsoppgave (gruppearbeid eller individuelt) må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen i emnet.

Eksamen

Individuell, skriftlig sekstimers eksamen.

Tillatte hjelpemidler:

- Revisorshåndbok Norges Lover / særtrykk eller samlinger av lover uten kommentarer
- Skattelovsamling (Jacob Jarøy eller Ole Gjems-Onstad)
- Rente- og annuitetstabeller
- Godkjent kalkulator
- IFRS 18, 16 og 40 (ev. særtrykk) / IFRS på Norsk

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

En intern og en ekstern sensor, eller to interne sensorer.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering.

Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Programutvalg følger opp studentevalueringen ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 08.12.2015. Det kan forekomme endringer før semesterstart.

Huneide, Jens Erik et al. (årlig). Årsregnskapet i teori og praksis. Oslo: Gyldendal Akademisk (finnes også online).

Den norske revisorforening (årlig). Revisors Håndbok. Oslo: Den norske revisorforening (finnes også online).

Fladstad, Harald N., Steinar Sars Kvifte, André Tofteland (nyeste utgave). Finansregnskap - Årsregnskap og god regnskapsskikk, Oppgavesamling. 3. utg. Bergen: Fagbokforlaget, 2007 (oppgavesamlingen). 530 s.

Supplerende litteratur:

Steinar Sars Kvifte, André Tofteland og Anne-Cathrine Bernhoft: Finansregnskap: god regnskapsskikk og IFRS, 2. utg. Fagbokforlaget 2011, ISBN: 978-82-450-0902-6, 299 s.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 23:20:10